

Aan:
RIVM
Centrum Infectieziektebestrijding

Cc:
Arbo-inf@ct (arbo-inf@ct)@beroepsziekten.nl
NVAB

11-6-2020

Geachte collega's,

Graag vragen we uw aandacht voor het volgende: Het RIVM heeft haar advies met betrekking tot zwangerschap, werk en Covid 19 op 2-6-20 herzien. (<https://lci.rivm.nl/zwangerschap-werk-en-covid-19>). Zwangerschap, werk en COVID-19. Bijlage bij de LCI-richtlijn COVID-19 | Versie 2 juni 2020).

Voor Zorgmedewerkers, extramuraal geldt:

- < 28 weken: binnen deze termijn geldt in het algemeen dat, in goed overleg met de leidinggevende/werkgever en in lijn met de bestaande hygiënerichtlijnen, protocollen en procedures geldend voor die beroepen/werkzaamheden (en toezicht hierop), de normale werkzaamheden kunnen worden verricht door de zwangere medewerker.
- ≥ 28 weken: Vanaf het 3e trimester geldt dat wanneer zwangere werknemers niet kunnen voldoen aan de ingestelde preventiemaatregelen zoals ≥ 1,5 meter afstand houden bij COVID-19-verdachte personen of bij COVID-19 bevestigde personen, zij passende werkzaamheden aangeboden krijgen waarbij deze afstand wel gewaarborgd kan worden.

Onder Zwangerschap en COVID-19, Veelgestelde vragen (<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/zwangerschap>) wordt het volgende vermeld:

Ik ben zwanger en werk op een kinderdagverblijf, een basisschool of BSO, kan ik nog werken?

Als het voor je werk niet lukt om 1,5 meter afstand van anderen te houden, dan moet je vanaf het derde trimester ander werk doen waarbij je de afstand wel kan houden. Dit geldt dus ook voor pedagogisch medewerkers en leraren.

Ondergetekenden, (deels) werkzaam als bedrijfsarts binnen de kinderopvang, hebben de organisaties waarvoor wij werken tot op heden geadviseerd om vanaf 20 weken zwangerschap de medewerkers niet meer op de groep te laten werken. Dit wijkt af van bovenstaande richtlijn, waarbij het RIVM de termijn van 28 weken hanteert.

Wij hebben veel moeite met deze absoluut gestelde termijn van 28 weken. Dit past niet bij deze ziekte, waarbij men zich baseert op een beperkt aantal onderzoeksresultaten en er nog sprake is van onzekerheden. De achterliggende argumenten en overwegingen zijn door het RIVM beperkt kenbaar gemaakt. Dit laatste maakt het voor bedrijfsartsen, die dagelijks zwangere medewerkers en hun werkgevers adviseren, onmogelijk om een gewogen besluit te nemen.

Als bedrijfsarts brengen we zowel de persoonsgebonden factoren als de werkgebonden factoren in kaart. Een weging van alle factoren leidt tot het advies aan organisatie en werknemer.

Persoonsgebonden factoren

U meldt het volgende:

'Naar verwachting zal een COVID-19-infectie bij een zwangere, net als sommige andere virale respiratoire infecties, ernstiger kunnen verlopen. Redenen hiervoor zijn het optreden van koorts en het risico op het ontstaan van complicaties zoals een pneumonie. Dit geldt met name voor het derde trimester (> 28 weken) van de zwangerschap, vanwege de mechanische beperking van de groeiende buik met als gevolg verkleining van de longcapaciteit. Dit geldt dus niet alleen voor SARS-CoV-2-infecties, maar ook voor andere luchtweginfecties.'

Onze argumenten om als termijn 20 weken aan te houden, sluiten hierbij aan:

Bij het groeien van de foetus ontstaat hoogstand van het diafragma, waardoor de longcapaciteit vermindert. Wanneer dit

in de zwangerschap een rol gaat spelen is o.a. afhankelijk van pariteit en postuur van de zwangere. Dit kan al ruim voor de 28 weken zwangerschap een rol spelen.

Beademing op de IC gebeurt, indien noodzakelijk, in buikligging. We hebben contact gehad met een gynaecoloog van het Amsterdam UMC Locatie AMC. Deze gaf aan dat vanaf 24 weken zwangerschap beademen in buikligging zeer moeilijk is. De incubatietijd van Corona bedraagt 1 tot maximaal 2 weken. In het verlengde van bovengenoemd punt, betekent dit dat een zwangere, die bij 22 weken geïnfecteerd raakt, al fors in de problemen kan komen.

Werkgebonden factoren in kinderopvang

In de richtlijn Zwangerschap, postpartumperiode en werk en in de Arboret staat:

De Arboret vereist van werkgevers dat zij extra aandacht besteden aan de risico's die zwangeren ondervinden door blootstelling aan biologische agentia en hierover voorlichting geven naast het bieden van (extra) beschermende maatregelen.

In de kinderopvang is er sprake van grote verschillen in arbeidsomstandigheden en daarmee de risico's, die zwangere medewerkers lopen.

Er wordt gewerkt met kinderen in de leeftijden van 0 tot 12 jaar. De mate van noodzakelijk verzorging en fysiek contact verschilt sterk, variërend van zeer intensief tot redelijk afstand kunnen houden (baby-, verticale- of peuter-groep, peuteropvang, VSO, TSO of BSO).

Door stringente regelgeving wordt zelden alleen op een groep gewerkt, maar vrijwel altijd met collega's. Het is in de praktijk nauwelijks tot niet haalbaar om de hele dag 1 ½ meter afstand te houden tot de collega's, die op dezelfde groep werkzaam zijn.

Ook de ruimtes waarin gewerkt wordt, variëren sterk: van ruim met grote raampartijen en ventilatiemogelijkheden tot vrij krap met beperkte ventilatie mogelijkheden.

Een zwangere heeft recht op vrijstelling van werkzaamheden waarbij de zwangere blootgesteld kan worden aan voor COVID 19 verdachte personen (neusverkouden of hoesten of koorts), indien zij zichzelf niet voldoende kan beschermen. Baby's/kinderen met klachten worden geweerd uit de kinderopvang. In de praktijk blijkt dit echter niet volledig haalbaar te zijn. Het gebruik van extra (persoonlijk) beschermende maatregelen is in de kinderopvang niet uitvoerbaar.

Gezien bovenstaande argumenten is ons advies om zwangere medewerkers vanaf 20 weken zwangerschap uitsluitend nog werkzaamheden te laten uitvoeren waarbij 1 ½ meter afstand gegarandeerd kan worden. Overigens overschrijdt de dagelijkse fysieke belasting in kinderdagverblijven doorgaans de aanbevelingen uit de richtlijn Zwangerschap, Postpartumperiode en Werk ten aanzien van de fysieke belasting vanaf 20 weken zwangerschap. Dit vraagt ook om aanpassingen.

Graag ontvangen wij uw (inhoudelijke) reactie op bovenstaande.

Daarnaast vragen wij ons af waarom medewerkers in contact beroepen volgens het RIVM reeds in deze fase van de Corona-crisis tot 28 weken zwangerschap ingezet kunnen worden. Is het niet beter af te wachten tot er veel meer data en daarmee kennis beschikbaar is? Nu basisscholen en kinderopvang volledig open gaan, zal over 2-3 maanden veel duidelijker in welke mate er sprake is van risico's op het werk.

In afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e) bedrijfsarts
(10)(2e) bedrijfsarts
(10)(2e) bedrijfsarts
(10)(2e) bedrijfsarts
(10)(2e) bedrijfsarts in opleiding
(10)(2e) bedrijfsarts
(10)(2e) bedrijfsarts, (10)(2e)
(10)(2e)

Bronnen:

- Mullins E, Evans D, Viner RM, O'Brien P, Morris E. Coronavirus in pregnancy and delivery: rapid review. Ultrasound Obstet Gynecol. 2020 Mar 17. doi: 10.1002/uog.22014. [Epub ahead of print] Review. PubMed PMID: 32180292. <https://obgyn.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/uog.22014>
- Hoek van der H, Backer JA, Bodewes R et al. De rol van kinderen in de transmissie van SARS-CoV-2. NTVG 2020-06-03. <https://www.ntvg.nl/artikelen/de-rol-van-kinderen-de-transmissie-van-sars-cov-2/volledig>
- Richtlijn Zwangerschap, postpartumperiode en werk (NVAB 2018)
- Royal College of Obstetricians & Gynaecologists. COVID-19 virus infection and pregnancy. Occupational health advice for employers and pregnant women during the COVID-19 pandemic. Version 3.2: Published Friday 22 May 2020